

فصلنامه‌ی علمی-ترویجی دریچه

پرونده‌ی این شماره: عصیان

شماره‌ی هفتم

قیمت: ۲۵ هزار تومان

بر حسب درخواست خانه‌ی نشریات دانشگاه تهران،
متن نامه‌ی اعطای امتیاز علمی-ترویجی به این نشریه عیناً نقل می‌شود:

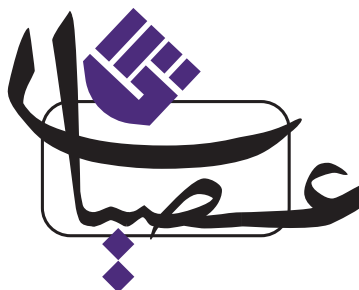
بر اساس مجوز شماره ۲۸۴۱-۷۴۰ تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۲۰
با اعطای امتیاز نشریه حرفه‌ای به نشریه «دریچه معماری»
از سوی معاونت محترم پژوهشی دانشگاه تهران موافقت شد.
بر این اساس نشریه‌ی «دریچه معماری» یک نشریه علمی-ترویجی محسوب می‌شود.

محمد زارع چاهوکی
مدیرکل امور فرهنگی و اجتماعی دانشگاه تهران

فصل نامه درپچه‌ی معماری

شماره‌ی هفتم، زمستان ۱۳۹۹ و بهار ۱۴۰۰

مدیرمسئول: شیرین نوروزیان

سردبیر: عسل نشاطی فرد

صاحب امتیاز: انجمن علمی معماری دانشگاه تهران

ناظر علمی: کامیار صلواتی

سرور استار: فریما نکویی

طراح جلد: علی سفاری

طراح گرافیک و صفحه‌آرا: پرهام ظهیر

مشاور هنری: مهدی موسوی زاده

مشاور سردبیر: حسین ارشدی

دبیر بخش ویژه: یاسمن یزدی، حسین ارشدی

دبیر بخش مرور: یاسمن امیردهنی، سما رجبی

دبیر بخش برگردان: سما نیکوزاد، نسترن فراهانی

دبیران بخش آزاد: شقایق ناجی، بهارک بختیاری

دبیران بخش گفتگو: بهار مرادی، مائده کاظمی

دبیر بخش انگاره‌ها: محمد مهدی رحمتی

اعضای هیئت تحریریه

مریم ابوفاضلی، مهسا چراغعلی خانی، هما فراهانی، سحر خانعلی پور،

زهراسیفی، فاطمه پارسافر، نگین صدری نیستانی

اعضای گروه ویراست

ریحانه رحیمیان، رسا بحری، مینا گندمی، تارا عسگری، زهرا دادخواه

اعضای گروه گرافیک

سارا سام

روابط عمومی

محمدعلی زارع چاهوکی (مدیرکل فرهنگی و اجتماعی دانشگاه تهران)،

مجید پرچی جلال (معاونت دانشجویی و فرهنگی پردیس هنرهای زیبا)،

سعید حقیر (معاونت پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده معماری

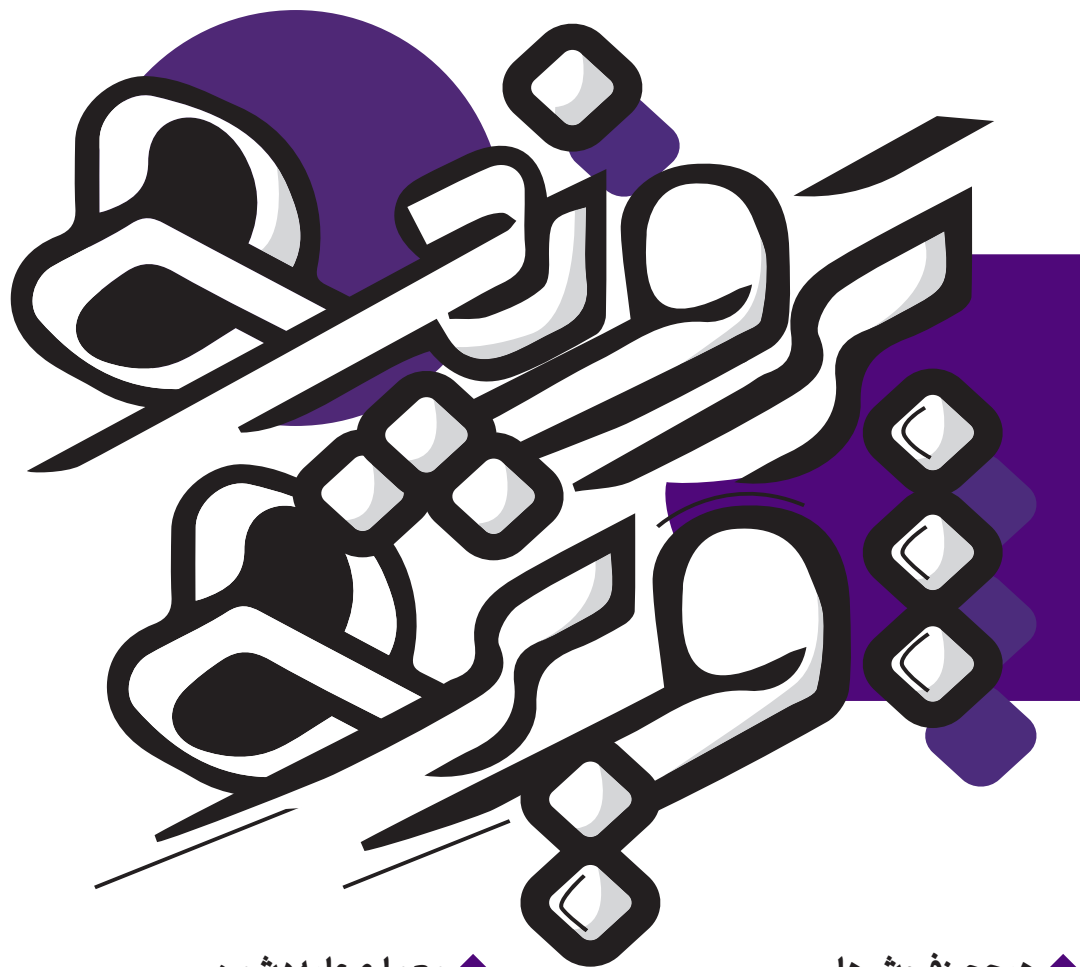
پردیس هنرهای زیبا)، محمدرضا پری‌نوش، مریم نوربخش، پدram فیضی،

محمدجواد احمدی زاده، محمدفرید مصلح، آناهیتا کلهرنیا، و ...

باتشکر از

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه . قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

قلم‌های این شماره: نیان و مهربانی

◆ هیچ چیز فروش ها

کامیار صلواتی/صفحه ۱۴

◆ اثر مسری

یاسمن یزدی/صفحه ۱۹

◆ یادداشتی در باب هتروتوپیا

حسین ارشدی/صفحه ۲۴

◆ لاله های واژگون

عسل نشاطی/صفحه ۲۹

◆ عصیان روزگار ماست

فرید مصلاح/صفحه ۳۳

◆ در خدمت و خیانت معماران

شیرین نوروزیان/صفحه ۳۵

◆ سوداگر و سودایی

بیتا واثقی پناه/صفحه ۳۹

◆ معماری علیه دشمن

عرفان حیدری/صفحه ۴۴

◆ تلنگری از جنس معماری

رویا کابلی/صفحه ۴۸

◆ عصیان سازنده

امیرحسین لاهوتی/صفحه ۵۳

◆ معماری به مثابه عصیان

مترضی عزیزی/صفحه ۵۷

◆ میانجی گری

بیتا واثقی پناه/صفحه ۶۰

◆ شهر هم یک موضوع ژئوپلیتیک است

محسن امیری/صفحه ۶۸

برگه‌ها

◆ معماری ساختار شکن

خشایار رحیمیان / صفحه ۱۱۲

◆ معماری شورش در شهر

سمانی‌کوزاد / صفحه ۷۸

◆ معماری و عصیان

نسترن فراهانی / صفحه ۸۳

◆ عصیان نوآوری سیاست

ریحانه محسنیان / صفحه ۸۹

◆ اعتراضات هنگ‌کینگ چهره شهر را تغییر داده‌اند

دیباشکراپی / صفحه ۹۵

◆ زنی که نیویورک را از نابودی مطلق نجات داد

مهدیه حاجی محمدی / صفحه ۱۰۰

◆ آثار شیسیم

فاطمه شجاعی / صفحه ۱۰۴

◆ معماری انتقادی بین فرهنگ و فرم

پارسا نژاد / صفحه ۱۰۸

◆ آسمان خراشي در آرزوي ساخته شدن

ياسمن اميرذهني / صفحه ۱۱۸

◆ رويای دست يافته

سمار جي / صفحه ۱۲۵

◆ در مسير تولد يك عصيان

عبداحميد عالي حسييني / صفحه ۱۲۸

◆ تغيير اما به چه قيمت

محمد عرفان عسکری / صفحه ۱۳۴

◆ برای بهترديدن زمين، بايد از آن فاصله گرفت

مهديه حاجی سليمانی / صفحه ۱۳۷

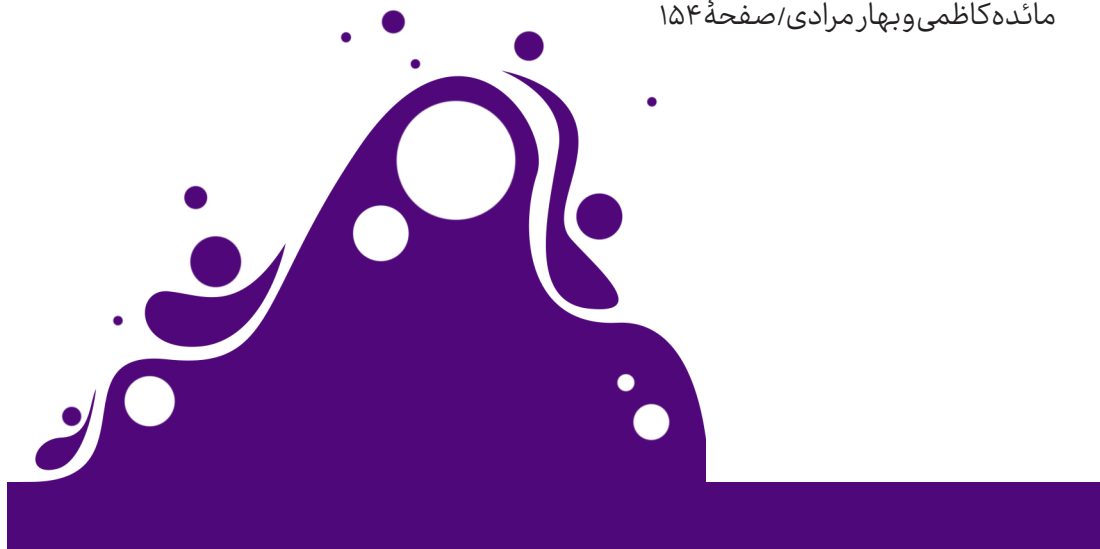

◆ گفت و گو با کامران دیبا

مآئده کاظمی و بهار مرادی / صفحه ۱۴۲

◆ گفت و گو با سعید حقیر

مآئده کاظمی و بهار مرادی / صفحه ۱۵۴

◆ بنیان عصیان و چرایی آن

شقایق ناجی / صفحه ۱۶۷

◆ اعتراض است بر احکام جهاندار حکیم

محمد رضا جلالی / صفحه ۱۷۰

◆ ایفل صحنه مبارزه گذشته و عصیان

طوبی یگانه / صفحه ۱۷۳

◆ گناه یا شجاعت؟

دیباشکرا بی / صفحه ۱۷۷

◆ تعصب یا غرب زدگی، عصیان اصلی کدام است

محمد عرفان عسکری / صفحه ۱۸۱

◆ پایبندی یا عدم پایبندی به اصول

محمد مهدی رحمتی / صفحه ۱۸۷

◆ انسان حاصل عصیان طبیعت

علی سفاری / صفحه ۱۸۹

◆ عصیان به مثابه روند

نیکتاهاشمی / صفحه ۱۹۱

◆ توافق‌های سبز

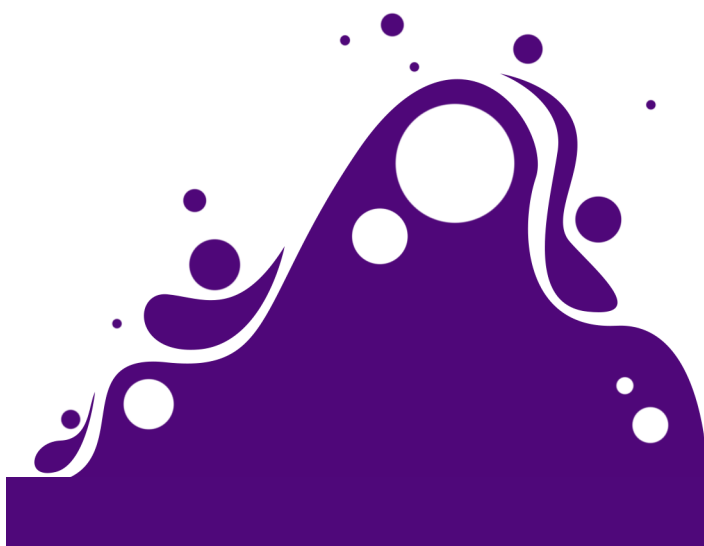
علیرضا مکیریان / صفحه ۱۹۳

◆ متناقض‌نما

علی آل‌آقا / صفحه ۱۹۶

◆ عصیان‌بندی

علیرضا مکیریان / صفحه ۱۹۹

عسل نشاطی فرد

دانشجوی کارشناسی
معماری دانشگاه تهران
سردبیر
Asal.neahati8985@gmail.com

ما را می سازد. با نگاه به گذشته و تاریخ معماری متوجه می شویم که گاهی این عصیان و سرپیچی ها است که ما را جلو برده است و مسیر معماری را شکل داده. در این عرصه می خواهیم خارج از چارچوب ها فکر کنیم و دنیای معماری را از پنجره ی عصیان و سرکشی ببینیم. عصیان را می توان از منظرهای متفاوت دید و معانی مختلفی را به آن نسبت داد و در این مقاله، به توضیح مختصری از آن ها می پردازیم.

در روز هایی که شرایط پاندمی و کرونا زندگی ها را یکنواخت کرده بود، ما به فکر عصیان و نوشتن از آن افتادیم تا دغدغه هایمان را با شما در میان بگذاریم. عصیان، واژه ای بسیار دل فریب که شاید در نگاه اول به معماری و آنچه مورد بحث ماست ارتباطی نداشته باشد، اما تاثیر به سزایی در تمامی بعد های زندگی ما دارد.

برای پاسخ به کوچک ترین سوالات تا بزرگ ترین دغدغه های انسانی ما باید انتخاب کنیم. دوراهی میان پیروی از قوانین و عرف جامعه و یا عصیان و سرکشی و راه خود را رفتن، همیشه مقابل ماست. این عصیان است که بخش قابل توجهی از تاریخ و هویت

گاهی در زمان انقلاب و شورش‌ها می‌ایستد و نگاه می‌کند که چگونه مردم به ساختمان‌ها هجوم برده، غارت می‌کنند، تخریب می‌کنند و همه چیز را از بین می‌برند. معماری تخریب می‌شود تا شاید پس از طغیان‌ها، دنیای بهتری شکل بگیرد و شاید بعد از آن تخریب‌ها، سازندگی، عمران و آبادانی در پیش باشد. اما همیشه به دنبال فاجعه‌ها آبادانی نمی‌آید. گاه شهرها و ساختمان‌ها، سال‌ها به همان شکل، تخریب شده، باقی می‌مانند تا به آیندگان نشان دهند که طغیان‌ها چه ویرانه‌هایی را به جامی گذارند.

عصیان‌ها، شورش‌ها و سرپیچی‌ها در مواجهه اول برایمان یادآور اتفاقات سخت و منفی هستند که مدت‌ها انسان‌ها را به خود درگیر کرده‌اند و خاطرات تلخی به جای گذاشته‌اند. اما شاید بتوان با دید مثبت نیز به این وقایع نگاه کرد. نتایج برآمده از این اتفاقات را می‌توان به عنوان نقطه‌های روشنی در تاریخ دید. زمان‌هایی که آدم‌ها، به دنبال شورش‌ها و سرپیچی‌ها در راه ساختن ساختارهای ذهنی و عینی جدید قدم برمی‌دارند و مسیر آینده را تغییر می‌دهند، درست زمانی است که از میان خرابه‌های عصیان، سازندگی سر برمی‌آورد.

همواره شاهد عصیان‌هایی بوده‌ایم که عرف جامعه را شکسته‌اند و ما را به مسیر تازه‌ای سوق داده‌اند. معماری نیز در بسیاری از این شورش‌ها دخیل بوده و تاثیرهای زیادی گذاشته است. این سرپیچی‌ها توسط کاربران، معماران و گاهی به واسطه‌ی خودمعماری، طغیانی را به پا می‌کنند. نقطه عطف این اتفاقات، در گذشته‌ی ما نقش بسته است و نتایج آن را باید در آینده شاهد بود.

معماری تنها کالبد بنا نیست. بخشی از معماری همواره با ساختارهای ذهنی مادر ارتباط است و همین موضوع رسالت معماری را دوچندان می‌کند. وقتی از معماری در دوران‌های مختلف صحبت به میان می‌آید، همواره شاهد جبهه‌گیری‌هایی هستیم که از سمت مردم یا معماران، هر کدام در جایگاه خود، در مقابل یکدیگر اتفاق می‌افتد. اکنون صحبت از زمانیست که خودمعماری، در نقش یک ساختار یا کنش، در مقابل معماری دیگر قرار می‌گیرد و سعی بر اثبات خود دارد.

در طول تاریخ می‌بینیم که گاه انسان‌ها دست به تخریب و نابودی معماری می‌زنند و گاه به کمک هم عمران و آبادانی را مهیا می‌کنند. گاه معماران با سبک‌های جدید و معماری‌های نامتعارف نسبت به آنچه در زمان خود به عنوان معماری شناخته می‌شود، سعی در سرپیچی و گفتن حرفی متفاوت دارند و حتی گاهی خود معماری، بدون هیچ واسطه‌ای، از عرف و قانون جامعه فاصله می‌گیرد و خود را متفاوت نشان می‌دهد.

تضادها و خلق ایده‌های متفاوت، از نتایج این اتفاق است. این معماری‌ها ساختار شکن هستند و تغییراتی ایجاد می‌کنند که نتایج آن، سال‌ها بعد مشخص می‌شود. این نوع معماری تعریف‌ها و عرف‌ها را می‌شکند و کارکردهای جدیدی تعریف می‌کند. این ساختار شکنی‌ها همیشه سر برمی‌آورند و فارغ از نتیجه مثبت و منفی خود، تاثیر زیادی بر کیفیت زندگی انسان‌ها می‌گذارند. در طول تاریخ می‌بینیم که گاه این ساختار شکنی‌ها به مرور فراموش می‌شوند و گاه ماندگار می‌مانند.